

Saken gjelder:

Saksfremstilling:

Hovedregel for salg av varer på fortau er at dette kun kan finne sted der hvor fortau er minst 4 meter bredt. Der fortau er smalere enn 4 meter, vurderes hvert enkelt tilfelle i samråd med politi og veimyndighet. Det må være minst 2,5 meter fri fortausbredde til fotgjengertrafikk når bredden på salgsareal og plass til kundene (0,5 - 1,0 meter) er fratrukket. Det er i hovedsak sist nevnte krav som gjør at flere næringsdrivende ikke kan leie salgsareal foran sin forretning, hvilket har skapt misnøye blant næringsliv og en del bybrukere.

Bolig- og eiendomsetaten leier på vegne av Oslo kommune ut areal på fortau og gågater til en rekke virksomheter. Vareutstilling/salg foran forretning og uteservering er det som er mest berørt. Til andre virksomheter som nattsalg, salg av matpakker, enmannstorg og lignende, leier etaten ut areal hovedsakelig før/etter forretningenes åpningstid. Etaten forvaltet 380 leiekontrakter på fortau og gågater i 1999. Antall utleieforhold har økt betydelig de siste årene som en følge av bedre kontroll med bruk av salgsareal. Hovedvekten av leieforholdene ligger i områder med relativt høy trafikk. Etaten leier også ut areal til markedsdager og lignende tilstelninger, hvor politiet sperrer området helt eller delvis for øvrig gatetrafikk.

Praktisering av eksisterende regelverk:

Det tilbys leiekontrakt når gjeldende retningslinjer for bruk av areal er oppfylt. Det legges særlig vekt på at fri fortausbredde for de myke trafikantene er på 2,5 meter. I gågater legges det særlig vekt på at fri bredde i gågaten skal være tilnærmet 6 meter målt mellom salgsareal på begge sider av gågaten. Uhjemlet bruk søkes i første rekke avvirket gjennom skriftlig informasjon. Gjentatt uhjemlet bruk anmeldes til politiet.

Byrådet har skaffet grunnlag for å vurdere oppmyking av reglene for utleie av salgsareal, med særlig fokus på minstekravet til fri fortausbredde for fotgjengertrafikk. Som grunnlag for vurderingen har saken har vært til høring blant 24 interesseorganisasjoner og offentlige virksomheter. Man har mottatt 14 uttalelser.

Det er et generelt trekk blant de næringsdrivende som har svart, at en oppmyking av kravet til fri fortausbredde er ønskelig. Konkurransesituasjon vektlegges her i større grad, dog er det enighet om at hensyn til de myke trafikantene skal ivaretas. Olav Thon Gruppen/ Gågatene Karl Johan mener at det gitt det aktuelle trafikkbildet på stedet, kan settes en nedre grense for fri fortausbredde for fotgjengertrafikk til 1,5 meter. Oslo Håndverk- og industriforening, Norsk Industriforbund og Oslo Handelsstands forening anbefaler en minste fri fortausbredde på 2 meter. Norsk Industriforbund mener at hovedregelen om 4 meter fortausbredde bør fjernes helt, mens Samferdselsetaten mener at hovedregelen bør vurderes oppmyket i gitte tilfeller. Denne etaten anbefaler derimot ikke en oppmyking av kravet til fri fortausbredde på 2,5 meter. Helsevernetaten, Bydel Grünerløkka-Sofienberg og Byantikvaren mener at en oppmyking av 2,5 meters reglen kan innføres når hensyn til trafikantene er vektlagt.

Statens vegvesen, Norges handikapforbund, Trafikketaten og Plan- og bygningsetaten ønsker ikke en oppmyking av eksisterende fortausbredder. Disse anbefaler at bystyrets vedtak av 24.04.1993, sak 244/93 blir stående. Norges handikapforbund understreker at hvis barnevogner eller rullestolbrukere skal kunne passere hverandre, kreves 2,0 meter. For ikke å balansere langs ytterkant av fortau er det behov for 2,5 meter fri fortausbredde. Oslo Politidistrikt anbefaler ikke utleie av salgsareal på fortau smalere enn 4 meter eller endret krav til fri fortausbredde. Blindeforbundet støtter i henhold til brev fra Oslo Politidistrikt denne anbefalingen.

Fotgjengere skal dele 2,5 meter fri fortausbredde med andre myke trafikanter, og dette kan føre til

noe komplisert trafikkavvikling på smale fortau. Leietakers kunder kan i perioder benytte mer enn 0,5 - 1,0 meter fortausbredde, hvilket er umulig å kontrollere. Ved å lempe på kravet til fri fortausbredde, kan man ikke utelukke en eventuell økning i forhold til at trafikkfarlige situasjoner kan oppstå.

Flexible krav til fri fortausbredde, gitt den aktuelle trafikksituasjon på stedet, er også komplisert å følge opp. Gitt en økning i trafikken på stedet, må det vurderes om sikkerheten for trafikantene fortsatt er tilfredsstillende ivaretatt. En omfattende kartlegging av trafikkbildet i samtlige gater må jevnlig gjennomføres, og dette vil kreve større personellressurser enn det som disponeres i dag.

På bakgrunn av høringsuttalelsene anbefaler byrådet at hovedregelen for krav til fortausbredde vurderes. Det foreslås at hovedregelen om fortausbredde endres fra 4 meter til 3,5 meter. Der hvor fortausbredden er under 3,5 meter eller der hvor ferdselen er særlig stor, skal det vurderes i samråd med politi og veimyndighet før utleie. Minstekravet til fri fortausbredde endres fra 2,5 meter til 2,0 meter etter at leieareal og kundeareal er fratrukket. I tillegg til disse justeringene av krav til fortausbredde, tas det inn eget punkt om fri bredde på tilnærmet 6 meter i gågater. Dette ut fra hensynet til myke trafikanter og den generelle fremkommeligheten. Byrådet var delegert myndighet til å fastsette utleiepriser i tidligere regelverk og dette videreføres. For øvrig er det ingen innholdsmessige endringer i reglene.

Regulering av denne type utleievirksomhet av kommunal grunn ligger innenfor kommunens privatrettslige virksomhet. I samsvar med prinsippet i juridisk strategi, vedtatt av bystyret 03.12.1997 sak 786/97 "Juridisk strategi for Oslo kommune", blir regelverket å betrakte som instruks. I den forbindelse oppheves tidligere bystyrevedtak og ny instruks vedtas.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1.

Bystyrets vedtak av 28.04.1993 i sak 244/93 "Salg fra fortau og gater i Oslo - bestemmelsen om minimum 4 meters fortausbredde" oppheves.

2.

Følgende instruks for Oslo kommune godkjennes og gjøres gjeldende for kommunens praksis ved utleie av grunn for salg fra fortau og gågater:

Instruks for utleie av kommunale fortau og gågater

1) Salgsareal leies i utgangspunktet ut der hvor fortau er minst 3,5 meter bredt.

2) Fortau bredere enn 3,5 meter, men med stor ferdsel, vurderes i samråd med politi før utleie.

3) Fortau smalere enn 3,5 meter vurderes i samråd med politi og veimyndighet før utleie.

4) Det skal være minst 2,0 meter fri bredde til de myke trafikantene når bredden på salgsareal og plass til kundene (0,5 - 1,0 meter) er trukket fra.

5) gågatene skal det være tilnærmet 6 meter fri bredde, målt mellom salgsarealene på hver side av gaten, til de myke trafikantene.

6) et stilles estetiske krav til virksomheten slik at den ikke virker sjenerende for omgivelsene.

7) Myndighet til å treffe vedtak om fastsettelse av utleiepriser delegeres til byrådet.